

GEWONE ZITTING 2019-2020

3 JUNI 2020

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

houdende instemming met het
samenwerkingsakkoord van 30 januari
2019 tussen de Federale Staat, de
Gemeenschappen en de Gewesten
betreffende de preventie en beheersing
van de introductie en verspreiding
van invasieve uitheemse soorten

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor het Leefmilieu en de Energie

door mevrouw Aurélie CZEKALSKI (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: mevr. Leila Agic, de heer Martin Casier, mevr. Véronique Jamoulle, mevr. Ingrid Parmentier, de heer Tristan Roberti, mevr. Aurélie Czekalski, mevr. Viviane Teitelbaum, de heer Jonathan de Patoul, mevr. Marie Nagy, mevr. Caroline De Bock, de heer Youssef Handichi, mevr. Gladys Kazadi, mevr. Lotte Stoops, mevr. Cielkje Van Achter, mevr. Hilde Sabbe.

Plaatsvervanger: de heer Gaëtan Van Goidsenhoven.

Andere leden: de heer David Weytsman, mevr. Anne-Charlotte d'Ursel.

Zie:

Stuk van het Parlement:

A-138/1 – 2019/2020: Ontwerp van ordonnantie.

SESSION ORDINAIRE 2019-2020

3 JUIN 2020

PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE

PROJET D'ORDONNANCE

portant assentiment à l'accord de
coopération du 30 janvier 2019 entre l'État
fédéral, les Communautés et les Régions
relatif à la prévention et à la gestion
de l'introduction et de la propagation
des espèces exotiques envahissantes

RAPPORT

fait au nom de la commission
de l'environnement et de l'énergie

par Mme Aurélie CZEKALSKI (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : Mme Leila Agic, M. Martin Casier, Mmes Véronique Jamoulle, Ingrid Parmentier, M. Tristan Roberti, Mmes Aurélie Czekalski, Viviane Teitelbaum, M. Jonathan de Patoul, Mmes Marie Nagy, Caroline De Bock, M. Youssef Handichi, Mmes Gladys Kazadi, Lotte Stoops, Cielkje Van Achter, Hilde Sabbe.

Membre suppléant : M. Gaëtan Van Goidsenhoven.

Autres membres : M. David Weytsman, Mme Anne-Charlotte d'Ursel.

Voir :

Document du Parlement :

A-138/1 – 2019/2020 : Projet d'ordonnance.

I. Inleidende uiteenzetting van minister Alain Maron

De minister heeft voor de commissieleden de volgende toespraak gehouden:

“ In mijn hoedanigheid van minister van Leefmilieu leg ik u vandaag een ontwerpordonnantie voor die ertoe strekt instemming te verlenen met ‘het samenwerkingsakkoord van 30 januari 2019 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten’.

Net zoals mensen verplaatsen planten, dieren en micro-organismen zich in onze geglobaliseerde wereld van land tot land. De meeste van deze soorten, die vrijwillig of onvrijwillig worden verplaatst, brengen geen schade toe aan ons milieu, maar sommige van deze soorten passen zich uitstekend aan hun nieuwe natuurlijke omgeving aan en worden dan zogenaamde invasieve uitheemse soorten omdat ze problemen veroorzaken voor het milieu, de economie of de menselijke gezondheid.

Deze soorten concurreren immers met de inheemse flora en fauna door predatie, concurrentie of overdracht van ziekteverwekkers en zijn dan verantwoordelijk voor de achteruitgang of het verdwijnen van lokale soorten. Momenteel wordt geschat dat ze de op één na belangrijkste bedreiging voor de wereldwijde biodiversiteit vormen.

Naast deze milieuproblemen hebben ze ook gevolgen voor onze economie, wanneer hun verspreiding een negatief effect heeft op de landbouwgewassen.

Ze zijn ook de oorzaak van gezondheidsproblemen, wanneer ze allergieën en ziekten met zich meebrengen die de mens besmetten.

Om deze bedreiging in goede banen te leiden, heeft de Europese Unie een regelgevend kader vastgesteld om de negatieve gevolgen van de aanwezigheid van deze soorten voor de biodiversiteit, de economie en de menselijke gezondheid te voorkomen, te beperken en te verzachten.

De uitvoering van deze Europese verordening valt tegelijk onder de bevoegdheden van de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten. De federale en gefedereerde entiteiten van het land hebben daarom een samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt die een zekere coherentie tussen de werkzaamheden van de betrokken partijen waarborgt. Het heeft immers geen zin om een soort in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beperken als deze zich in het Waals Gewest of het Vlaams Gewest verspreidt en enkele maanden later opnieuw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opduikt. Om effectief te zijn, moet de actie op nationaal niveau worden gecoördineerd en uitgedacht.

Om deze coördinatie mogelijk te maken, voorziet het samenwerkingsakkoord in de oprichting van drie instanties:

- een nationaal comité dat als belangrijkste taak heeft de Belgische voorstellen tot wijziging van de Europese lijst

I. Exposé introductif du ministre Alain Maron

Le ministre a tenu devant les commissaires le discours suivant :

« En ma qualité de ministre de l’environnement, je vous présente aujourd’hui le projet d’ordonnance visant à donner assentiment à « l’accord de coopération du 30 janvier 2019 entre l’Etat fédéral, les Communautés et les Régions relatif à la prévention et à la gestion de l’introduction et de la propagation des espèces exotiques envahissantes ».

Tout comme les êtres humains, les plantes, animaux et microorganismes circulent de pays en pays dans notre monde globalisés. Déplacées volontairement ou involontairement, la plupart de ces espèces ne causent pas de tort à notre environnement mais certaines d’entre elles s’adaptent extrêmement bien à leur nouveau milieu naturel et deviennent alors des espèces exotiques dites *envahissantes* car elles provoquent des problèmes environnementaux, économiques, ou de santé humaine.

Ces espèces entrent en effet en concurrence avec la faune et la flore indigène par la prédation, la compétition ou la transmission d’agents pathogènes, et sont alors responsables du déclin ou de la disparition d’espèces locales. On estime aujourd’hui qu’elles constituent la seconde menace la plus importante sur la biodiversité mondiale.

Au-delà de ces problèmes environnementaux, elles touchent aussi notre économie, lorsque leur propagation impacte négativement les cultures agricoles.

Elles sont aussi à l’origine de troubles sanitaires, lorsqu’elles véhiculent des allergies et maladies qui contaminent l’Homme.

Pour gérer cette menace, l’Union Européenne a défini un cadre réglementaire visant à prévenir, à limiter et à atténuer les répercussions négatives sur la biodiversité, l’économie et la santé humaine que cause la présence de ces espèces.

L’exécution de ce règlement européen touche à la fois aux compétences de l’Etat fédéral, des Communautés et des Régions. Les entités fédérale et fédérées du pays ont donc élaboré un accord de coopération qui assure une certaine cohérence entre le travail des parties prenantes. En effet, rien ne sert de restreindre une espèce en RBC si c’est pour qu’elle se propage en RW ou RF et revienne quelque mois plus tard en RBC... Pour être effective, l’action doit être coordonnée et pensée à l’échelle du pays.

Pour permettre cette coordination, l’accord de coopération vise à créer :

- un comité national dont la principale tâche est de définir les propositions belges d’amendement de la

van invasieve uitheemse soorten te definiëren en advies uit te brengen over de aanvragen van afwijkingvergunningen;

- een wetenschappelijke raad die als rol heeft de taken die in het kader van het samenwerkingsakkoord moeten worden gecoördineerd, wetenschappelijk te ondersteunen via het formuleren van adviezen;
- een wetenschappelijk secretariaat dat zorgt voor een gecoördineerde uitvoering van de in het samenwerkingsakkoord voorziene taken door middel van een wetenschappelijke coördinatie tussen de bevoegde overheden.

Het samenwerkingsakkoord integreert het werk en de expertise van het Belgisch Biodiversiteitsplatform en koppelt het aan de uitvoering van de Europese regelgeving.

Het samenwerkingsakkoord heeft tot doel een nationale lijst van invasieve uitheemse soorten op te stellen, informatiefiches over deze soorten op te stellen, het nationale actieplan waarin de Europese verordening voorziet te coördineren, samen te werken met andere EU-lidstaten, de surveillancesystemen van de gefedereerde entiteiten te coördineren en alle andere acties waarin de Europese verordening voorziet te coördineren.

Deze samenwerkingsovereenkomst vormt een eerste instrument voor ons gewest. We kunnen ons verheugen over de uitstekende samenwerking op dit gebied tussen de federale en gefedereerde entiteiten van het land - een samenwerking waarvan de kwaliteit overigens door de Europese instellingen wordt erkend.

Ik kan u nu al zeggen dat mijn administratie op dit moment werkt aan de totstandkoming van een Brusselse ordonnantie naar het voorbeeld van de Europese verordening, die tot doel heeft de verplichtingen en specifieke beheersmethoden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot invasieve uitheemse soorten vast te stellen.”.

II. Algemene bespreking

Volgens mevrouw Aurélie Czekalski is Brussel weliswaar een groene stad, maar wordt zijn biodiversiteit bedreigd door toenemende verstedelijking, vervuiling, klimaatverandering en de komst van invasieve uitheemse soorten. Deze laatste hebben een economische en ecologische kost. In stedelijke gebieden kunnen de kosten voor het herstel van het aangetaste leefmilieu stevig oplopen.

Bestaat er een raming van die kosten voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Welke andere soorten activiteiten kunnen verstoord worden? Welke preventieve maatregelen zijn getroffen? Zijn er voldoende personele middelen? Hoeveel nieuwe huisdieren staan op de lijst van de invasieve uitheemse soorten?

Voorts worden veel van die nieuwe huisdieren in de natuur achtergelaten. Dat heeft gevolgen voor de lokale flora en fauna.

Bovendien heeft het Waals Gewest op 2 mei 2019 het decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord

liste européenne des EEE et de remettre des avis sur des demandes de permis dérogatoires;

- un conseil scientifique dont la tâche est d'appuyer scientifiquement, via la remise d'avis, les tâches à coordonner dans le cadre de l'accord de coopération ;
- un secrétariat scientifique, qui assurera l'exécution coordonnées des tâches prévues dans l'accord de coopération par une coordination scientifique entre les autorités compétences.

L'accord de coopération intègre le travail et l'expertise de la Plateforme belge de la biodiversité et l'associe à la mise en œuvre du règlement européen.

L'accord de coopération vise à établir une liste nationale des espèces exotiques envahissantes, établir des fiches d'informations de celles-ci, coordonner le plan d'action national prévu par le règlement européen, coopérer avec les autres états membres de l'UE, coordonner les systèmes de surveillances des entités fédérées et toutes les autres actions prévues par le règlement européen.

Cet accord de coopération constitue un premier outil pour notre Région. Nous pouvons nous réjouir de l'excellente collaboration sur cette thématique entre les entités fédérale et fédérées du pays - collaboration dont la qualité est d'ailleurs reconnue par les institutions européennes.

Je puis déjà vous dire que mon administration travaille actuellement à l'établissement d'une ordonnance bruxelloise qui se calquera sur le règlement européen et dont l'objet sera d'établir les obligations et modalités de gestion spécifique pour la Région bruxelloise concernant les espèces exotiques envahissantes. ».

II. Discussion générale

Selon Mme Aurélie Czekalski, bien que Bruxelles soit une ville verte, sa biodiversité est menacée par l'urbanisation croissante, la pollution et le changement climatique, ainsi que par l'arrivée d'espèces exotiques envahissantes. Celles-ci ont un coût économique et environnemental. En milieu urbain, les coûts de restauration des milieux envahis peuvent être conséquents.

Une estimation de ces coûts pour la Région de Bruxelles-Capitale existe-t-elle ? Quels sont les autres types d'activité pouvant être affectés ? Quelles sont les mesures de prévention mises en place ? Les moyens humains sont-ils suffisants ? Combien de nouveaux animaux de compagnies sont-ils sur la liste des espèces exotiques envahissantes ?

Par ailleurs, beaucoup de ces nouveaux animaux de compagnie sont abandonnés dans la nature, avec des conséquences pour la faune et la flore locales.

En outre, la Région wallonne a promulgué le décret d'approbation de cet accord de coopération le 2 mai 2019.

uitgevaardigd. Waarom is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daar zo rijkelijk laat mee?

Verder vraagt de spreker de regering om de nodige aandacht te schenken aan het voorkomen van de verspreiding van invasieve uitheemse soorten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gevolgen daarvan moeten worden beoordeeld en de aangetaste ecosystemen moeten worden hersteld.

De heer Martin Casier looft het overleg binnen de Europese Unie en op Belgisch federaal niveau om deze tekst goed te keuren. Het debat ligt politiek gezien niet erg gevoelig, maar is toch van essentieel belang.

Mevrouw Cieltje Van Achter vraagt enkel waarom het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weer eens als laatste instemt met een samenwerkingsakkoord.

Mevrouw Ingrid Parmentier wijst erop dat de verspreiding van invasieve uitheemse soorten een van de grootste aantastingen van de biodiversiteit is. Ze concurreren met lokale soorten en kunnen ze zelfs elimineren. Het is dan ook van essentieel belang om ze onder controle te houden. In Brussel zou het vooral gaan om vaatplanten en niet om dieren. Kan de minister dat bevestigen?

De omzetting van deze richtlijn in de interne regelgeving vereiste de coördinatie van de verschillende gezagsniveaus. Dat was hier het geval.

Mevrouw Lotte Stoops is fan van een kunstenaar die al enkele jaren werkt aan een groot kunstwerk rond invasieve planten (The Horror Garden, door Gosie Vervloessem). Samenwerking tegen invasieve planten is noodzakelijk, omdat ze negatieve gevolgen hebben voor de economie, de gezondheid en de biodiversiteit. Ze zal het ontwerp van ordonnantie dan ook goedkeuren.

De minister wijst erop dat er in Brussel een janboel is ontstaan rond de tekst. Het samenwerkingsakkoord is op 6 december 2018 goedgekeurd. Een van de partijen in de federale regering is er twee dagen later uitgestapt, waardoor de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord in het gedrang kwam. Er moesten opnieuw handtekeningen voor de tekst worden gevonden. De tekst werd in de tussentijd niet gewijzigd.

Wat de acties tegen de invasieve soorten betreft, is er een begroting van 215.000 euro uitgetrokken voor de monitoring van de biodiversiteit. 46.000 euro is bestemd voor het beheer van de soorten en 30.000 euro voor de bewustmaking van de biodiversiteit. Er zijn geen programma's voor systematische monitoring, maar er is wel een bewustmaking van de bevolking en de professionals. Voor bepaalde soorten zijn enkele effectenstudies uitgevoerd en als verantwoordelijk bestuur kan Leefmilieu Brussel krachtens de natuurordonnantie maatregelen treffen om bepaalde soorten uit te roeien. Met het samenwerkingsakkoord zullen we nog verder kunnen gaan.

Pourquoi avons-nous un tel retard en Région de Bruxelles-Capitale ?

De surcroît, elle demande au gouvernement toute l'attention requise nécessaire pour éviter la propagation des espèces exotiques envahissantes sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale. Les conséquences provoquées par ces espèces doivent être évaluées et les milieux concernés doivent être rétablis.

M. Martin Casier fait l'éloge de la concertation au sein de l'Union européenne et au niveau fédéral belge pour l'aboutissement de ce texte. Même si le débat n'est pas très sensible politiquement, il est néanmoins essentiel.

Mme Cieltje Van Achter se limite à demander pourquoi, encore une fois lorsqu'il s'agit d'un accord coopération, la Région de Bruxelles-Capitale est la dernière à exprimer son assentiment à ce texte.

Mme Ingrid Parmentier relate que la propagation des espèces exotiques envahissantes est l'une des plus grandes atteintes à la biodiversité. Elles entrent en compétition avec les espèces locales, pouvant même les éliminer. Les contrôler est donc indispensable. Il s'agirait principalement, à Bruxelles, de plantes vasculaires et non d'animaux. Le ministre pourrait-il le confirmer ?

La transposition de cette directive au niveau interne nécessitait la coordination des différents pouvoirs, ce qui fut le cas en l'occurrence.

Mme Lotte Stoops indique être fan d'une artiste qui élabore depuis plusieurs années une œuvre de grande envergure autour des plantes invasives (Horror garden par Gosie Vervloessem). La collaboration contre ces plantes invasives est indispensable étant donné qu'elles ont des conséquences négatives sur l'économie, la santé et la biodiversité. Elle approuvera donc ce projet d'ordonnance.

Le ministre relate qu'il y a eu un méli-mélo à Bruxelles sur ce texte. L'accord de coopération a été approuvé le 6 décembre 2018. L'un des partis du gouvernement fédéral est tombé deux jours plus tard, mettant en péril l'adoption de cet accord de coopération. Un nouveau tour de signatures a dû faire le tour entre les différents signataires. Le texte n'a pas été modifié entretemps.

Quant aux actions entreprises contre les espèces invasives, un budget de 215.000 euros est prévu en vue de surveiller la biodiversité. 46.000 euros sont prévus pour la gestion des espèces et 30.000 euros pour sensibiliser à la biodiversité. Il n'y a pas de programmes de surveillance systématique mais bien une sensibilisation du public et des professionnels. Certaines études d'impact ont été effectuées à propos de certaines espèces et en tant qu'autorité responsable, Bruxelles Environnement peut en vertu de l'ordonnance nature adopter des mesures d'éradication de certaines d'entre elles. Cet accord de coopération va cependant nous permettre d'aller plus loin.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikelen 1 en 2

Deze artikelen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

De artikelen 1 en 2 worden aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

IV. Stemming over het geheel van het ontwerp van ordonnantie

Het ontwerp van ordonnantie wordt in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Aurélie CZEKALSKI

De Voorzitter

Tristan ROBERTI

III. Discussion des articles et votes

Articles 1er et 2

Ces articles ne suscitent aucun commentaire.

Votes

Les articles 1er et 2 sont adoptés à l'unanimité des 15 membres présents.

IV. Vote sur l'ensemble du projet d'ordonnance

Le projet d'ordonnance, dans son ensemble, est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Aurélie CZEKALSKI

Le Président

Tristan ROBERTI